

AÑO I

PALMA 2 DE MAYO DE 1897

NÚM. 13

EL BON PASTOR

L'evangeli de la diada está pres del capitol X de S. Juan, y conta qu'una vegada el Bon Jesus digué á n' es fariseus:—«El bon pastor dona la vida per ses seues euveyes. Ara si es mercenari (llogat), y un que no es pastor, que ses euveyes no son seues, com veu es llop qui se 'n ve, dexa ses euveyes, y fuig; y es llop les se 'n du y les fa mal be. Un mercenari fuig perque es mercenari, y ses euveyes no son seues. Jo som el bon pastor, y coneix ses meues, y elles me conexen á mí. Axi com monpare me coneix, jo coneix mon pare, y don sa meua vida per ses meues euveyes. Y entench d' altres que no fan guarda ab aquestes, y convé que les men, y escoltarán sa meua veu, y axí será una sola guarda y un sol pastor».

Des que s' homo feu s' endemesa d' enflocarse sa fruyta de s' abre de la ciencia del be y del mal, es seu enteniment quedá á les fosques. De llavó ensá hi ha tants de caps-closos y tudosses per el mon. Quant vengué Cristo y va empendre ses seues predicacions, no trobá altra cosa. Per axò, veent que aquells á ne qui havía de parlar eran tan curts de tey, y qu' es seu caparrí filava tan poch, per veure si losificaría sa seua divina ensenyansa qualche mica dins sa closca seayansa, los parlava ab parábolas, ab semblances, posantlos exemples: Axi es quel' Evangeli n' está ple. Aquestes parábolas son totes de pinyol vermey, y be 'n donan de llum y de camí. Sa que l' evangeli d' avuy mos du val milies, y n' inclou de tresors sens fi de doctrina! que no hauríam d' oblidar may.

¿Quí es aquest pastor de qui mos parla l' evangeli, qui estima tant ses euveyes, que dona fins y tot sa seua vida per elles? ¿Quí son aquestes mercenaris, aquests llogats, que ses euveyes no son seues, y, com veuen es llop que les envesteix, ho donan á ses cames més que depressa? ¿Quí son aquestas euveyes, tant cuydades d' un, tan malcuydades d' els altres?

Aquest bon pastor es Cristo Jesús, criador y senyor de tot lo creat, Rey y Pare de tots els homos, Rey de reys

y Senyor de tots es qui comandan. Aquells mercenaris, aquells llogats son es falsos profetes, apóstols del engán, es predicadors sense corona y sense estola, tots es qui pretenen comandar y retgir sense cap dret es pobles y ses nacions, tots es governants qui abusan des seu poder. Ses euveyes que aquests y el Bon Pastor guardan son tots els homos.

El Bon Jesus es aquest Pastor, pastor supremo y eternal. Pastor es lo meteix que rey, que governant. Antigament á n' es reys los deyen *pastors d' homos*. Ell es el rey de tot, es qui ho comanda tot. Qui fuig de Deu, corre de bades, diu s' adagi: be poren brancatjar els homos, be poren esser rebecos, y tirar de camella; però tots, finis finis, si no á les bones, á les males, han de venir á caure baix des poder d' aquest Pastor. Es qui hi van á les bones, son ses seues euveyes, que ningú les hi pendrá, que estarán á la dreta el dia del judici. Es qui á les bones, no hi volen anar, no serán euveyes; serán bochs, es bochs qu' estarán á l' esquerra, y los dirá: *¡Anau maleyts á n' el foch etern!* Y en Barrufet ab una forcada los hi farà pegar bech á tots, y allandins cremarán per los sigles de los sigles baix des poder d' aquest Pastor, que just per culpa d' ells exercirá es seu *pastoratje* fentlos patir eternament.

Sí, ell es el Bon Pastor, tant bo, que sense tenir cap necessitat de noltros ni de ningú, bastantse infinitament á sí meteix, per pura bondat seua, criá l' univers, mos criá á noltros d' una mica de llim, mos feu hereus del cel y de la terra, y perque pecant perdérem aquest hereuatje, per tornarlomos, se feu homo dins les entranyes d' una Verge, visqué trenta tres anys demunt la terra, y assotat, coronat de espines y bufetetat, va morir en mitx de dos lladres, clavat de peus y mans; com á facinerós, oprobi dels homos y desbaratador de pobles. Els homos per es pecat estávan condemnats á mort, havíam de morir eternament; y aquest bon Pastor, per que noltros no haguésem de morir, volgué morir ell; doná sa vida per noltros, por tots els homos de totes ses nacions, de tots es sigles, cridats per esser euveyes seues. ¿Qui son ses seues euveyes? Tots els qui professen la seua doctrina, tots es qui el tenen per Deu, per Pare, por Mestre, per Pastor, tots es qui seguexen ses seues petjades, escoltan sa seua veu, es seus ciulos, tots es qui observan es seus manaments.

Ell es el Bon Pastor: no se cuyda de ses seues euveyes per cap mira interessada, per cap profit material, per posarse be de roba, per monyir y tondre espesses vegades y fer doblers de sa llana y de sa llet. Cristo Jesús té esment á ses seues euveyes y dona sa vida per elles per l' amor que los té, porque les estima infinitament, porque son tota sa seua delicia, porque les se 'n vol dur totes al cel y tenirleshi eternament.

No, Cristo Jesus no es com tants de pastors *mercenaris*, com tants de pastors *llogats* que hi ha haguts, hey ha, y hi haurá en aquesta vall de ... lladres. No es cap d' aquests falsos profetes, apòstols de perverses doctrines, escampadors de pesta cernuda y mestres de perdició, que desbaratan y fan fer flamada es pobles y ses nacions. No es cap d' aquests politichs y governants, *redentors* de nova mol-lada, que per *fer sa felicitat des pobles* s' apoderan des govern de ses racions, y ho volen tot per ells y que tothom los veja barret en má peu enrera, y engrexan, que es un escàndol, y no tenen assaciament may. No, Cristo Jesus no es com cap d' aquests *pastors*, que no més pensan en sa *soldada*, que no més van de tondre ran, ben ran, ses euveyes, no fent cas d' enganxarlos arreu trosos de carn ab ses tiores, ab s' idea de que hi haje més llana, y los ho paguen á més bon preu. No es com cap d' aquests *pastors*, que no duen altre curolla que tornar de s' après ab sa ferrada ben plena de llet, alsantlos poch es ventrey si ses euveyes quedan axutes, y dessustades, y arriban á caure mortes de magror.

No es com cap d' aquests *pastors*, que si tenen esment á ses seues euveyes, es just per es profit que d' elles treuen, y que 's fan trons d' elles en quant no los servescan per es seus fins y efectes. Per axò se guardan prou d' esposarse gens per elles; per axò com veuen es llop que se 'n ve, fugen com cent llamps, pegantse ab sos talons per ses anques. Y si ses euveyes fan uy, que 'n fassen; y si es llop les fa trossos, si ses desgracies, si es mals anys si es soscaires, si sa miseria, si tots aquests llops y molts d' altres que 's presenten, aclotellan, aterran, etzufan, matan ses pobres *euveyetes*, axò es, es malenats que van sota d' ells, que tenen baix de ses seues potes, que oprimexen,—tot axò no los dona cap mal de cap, ni los lleva des dormir. Y tot es porque ses euveyes no son seues, porque no los eostan res, porque les estiman tant com es moix ses rates; porque son tot lo contrari d' aquell bon Pastor de l' evangeli d' avuy, qu' estima tant ses seues euveyes, que dona sa vida per elles, y les guarda des llop infernal y de tota mala cosa. Aquest bon Pastor no fuig en veure venir es llop, sino que li surt al encuantre, y no li dexa tocar cap euveya, en no esser aquelles caparrudes y repropies, que fort y no 't mogues se volen tirar y se tiran dins ses uncles, dins barres des llop, tot fogint d' aquell Pastor divinal.

Siguem noltros euveyes ben criades d' aquest Bon Pastor; siguem de sa seua guarda, y ¡alerta á fogirne may! Si tenim sa desgracia de trobarnos baix de cap *pastor mercenari*, de cap *pastor llogat*, fogimne més que depressa cap n' el Bon Pastor. Si es pastor mercenari que mos oprimeix y tiranisa es cap autoritat llegalment constituída, tiremmos també dins es brassos del Bon Pastor, y demanemli de bon cor que alluny de noltros, si convé, tal

calamitat; y si no, que mos don forsa y paciencia per sufrirla, y sufrirla de manera que mos servesca per expiar tantes faltes com hem comeses y atresorar mèrits per la Gloria eterna.

MOSSEN TONI.

UN CONSEJO

¿Quieres que te lleve á un jardín encantando donde verás bellezas que nunca has soñado?

Te vendrás conmigo; que lo tenemos muy cerca y á nadie impiden la entrada por pobre y desvalido que sea.

Los claveles y las rosas, las margaritas y las azucenas forman caprichosos arcos, en los que no faltan violetas escondidas entre el follaje, ni azahares prodigando su embriagador perfume.

Con las flores compiten luces tranquilas semejando estrellitas á miles que sin herir la vista matan todo lo obscuro.

Y lo más bello y más hermoso es que esas luces y flores hablan al alma y graban en el corazón hermosas virtudes y santas resoluciones.

Y destierran de nosotros todos los males y nos inundan de todos los bienes, si nos dejamos llevar de su dulce influencia.

Y hay en ese verjel encantado una mujer ¡tan pura! ¡tan bella! ¡tan amante! nos abre los brazos con tanto amor! es tan poderosa!

Vamos; no te detengas; las puertas del verjel encantado están abiertas de par en par, los aromas convidan al viajero y la Reina del amor hermoso le espera.

La campana nos llama; el májico jardín es la iglesia y la deidad que alli mora es María.

IMPROVISACIÓN (I)

Compañeros: ¡Guerra á muerte al rico, al alto, al burgués!
Menos trabajo y más goces;
basta ya de padecer.
No seais *supersticiosos*,
abandonad vuestra fe.
Destrozad con fuerte brazo
la autoridad y la ley.
¡Redímadnos la anarquía!
¡Acabemos de una vez!
(Así predicán algunos apóstoles de café.)

Hijos míos: Este mundo
valle de lágrimas es.
El que resignado sufre,
acata la santa ley
de la virtud, y trabaja,
y no abandona su fe,
entreteje una corona
de inmarcesible laurel:

(I) Leída en la velada que el Círculo de Obreros Católicos de Palma celebró en honor del casto esposo de María Inmaculada el día 19 de Marzo último.

la corona de la gloria,
la que ciñe San José.
(Así nos habla la Iglesia.)

Amigos: Veamos bien
á quien importa escuchar,
á quien hay que obedecer,
si á las consignias masónicas
dictadas por Lucifer,
ó á quien tiene por patrono
á un obrero: á San José.

UN CLUP DINS UN CELLER

Segona sessió

Diumenge passat, després de l'Ofici, es còs electoral de s' Eucaria veyá, cou, cou derrera l' amo Antèlm, se dexá caure dins es celler, y altre vegada: *Jesus*, y en gollida sa tasseta de resolis, pipas enceses y portas tanca-des, s' obrí sa segona sessió.

—Quedarem, digué es President señat en nom del Pare, que una volta entès què cosa es votar, per fèr una bona elecció es necessari tenir voluntat de votar amb recta consciència. Qui té vot y no vota perque no s' hi creu obligat du una bena devant la vista y fa mal tèrs á sos conciudadans. Ell, no té remey; per viure en societat civilizada tots, á proporció, hem de suportá ses càrregues y sufrir ses molèstias que per manteniment de s' orde y de sa seguredat de vidas y haciendas son indispensables; y si no volguessim fèr cas de ses lleys des Govern civil que mos posa aquells jous, noltros catòlics hem d' obehir els conseys del Papa qui ha declarat més de dos pichs, convenient y lícit intervenir y defensar legalment els interessos de la còsa pública en quant pertañan á n' es benestar y profit de ses nostres familias, y sobre tot per lo que toca á n' els interessos de nostra Mare l' Iglesia, á ses nostres creèncias y amb una paraula á tot lo des poble ahont varem nexé, ahont trabayám y ahont regularment hey dexarem els ossos.

Si els homos de bé defujen des llòchs que mos señala Lleó tretze, y dexan en mans dels desenfrehits masons es nostro patrimoni; si els qui tenen que pèrde comportan que quatre pela-cañes y gatvaires induhits p' el reverend Dimoni mos posin es dogal; faltan á son devér y son responsables devant Deu y tot lo mon des mals que sobrevengan. ¿Enteneu axò?

—¡S' Evangèli! digué s' escolá vey, por no entendrehu han de tení es cap d' asa.

—Idò, jo no heu enteng, digué es majoral de Son Parrellas qui té es fiy d' oficial segon á sa Secretaría de la Sala; ¿què té que veure rès de lo que ralla l' amo Antèlm en ses votacions, ni el Papa y s' Evangèli en lsos consums?

—Poch, poch, s'alsá es manescal: si enguañ han carregat es nostros, teniu en conte que antañ els vostros mos baldaren; y si es vostro fiy xupa un *empleo* que li daren quant no era *incapás* de fé un O amb un tassó, tot hom sab es misteri d' aquella señora de la tamparrantana....

—Jo 't diré, replicá es de Son Parrellas, també es de-

positari raspá llibres y cualcú de ciutat li ha valgut.

—Y si jò y 'es Mestre no cobram, va cridá es Satx, ja pagaren es setanta duros des refresch enant vengueren ets alborotadós de pobles que no hu ignorau; y si es caminés han esbancat un clòs des tinent de Batle, y si es retgidó que devall, devall es empresari de ses obras des llevadós fé net es *porsupuesto*....

—¡Basta, basta! Cridá l' honor Antèlm, alsant sa cros-sa; No es cas de retréure ni de aclarí axó dins es meu celler; no embrutèm es ram. Heu vengut per escoltarmé á mí, y no per moure cabermonis. Vuy orde; y valega per avís....

—¿Creis voltros que si á la Casa de la Vila en lloch de dexarhí entrá á n' es quí s' hi afüan, hey aficassin per la forsa á n' es quí s' en decantan, succehiria rès de lo que mos afronta?

¿Creis voltros que á la malhora de sa nit hey hauria tants de joves jugant dins es cassinos, tantes flastomies bregues y guenivatades p' es carrés?

¿Creis voltros que ses Creus de pedra de ses entrades d' aquest poble haguessin caygut casi totes á pedrades?

¿Creis voltros que si es pares des poble li dassin bona llum y no fumassa, es poble 's trobaria tan desmoralisat?

—Noltros tenim sa culpa, (exclamá un que no havia alsat barres) perque prou mos conexem uns á n' els altres; y som tant arriòts que si vé en Morèu y mos agafa p' es cabreste no li negam es vòt...

—Negalehi, tu, y veurás; li contestá un roté que p' es colsos des jach parexia partidari forsós de sa llibertat d' enseñansa.—Jo me costá una munta per vè dexat es carretó en es carré mentres gornia sa somera; y es didot des Síndich de cap á cap d' any fá cotxeria de sa plassa. ¡Ja es de rahó que á s' Ajuntament no més hey son per manetjar s' oli! Quant manco doblés tenen més en gastan, y llevò, carregan sa *contrabeció*, ¡Mal fessin flamada!

—¡Huey! va cridá l' amo, ¡ja hi tornám essè? Sa lengo dins sa boca y acabèm. Voltros regonexeu y confes-san essè part y causa dels abusos, escandols, desgavells injustícies que sofreix es poble; y ¡sí heu sabéssiu tot! Encara s' han comès iniquitats més grosses; valga que s' eufegan. De tot lo cual resulta lo que jo vos deya: es hora de sortí á rotlo els qui vulgan amb recta consciencia cumplir els devers que com á ciudadans honrats y com á faèls catòlics tenen en temps d' eleccions. Qui s' arre-cón acoquinat y qui s' escús amb sas cansonetas de *tateix no té remey; ja heu adressarán els altres; no 'm vuy posá mal vist; y es derré tancarà sa porta*,.... si vé un un día que li arriban á sa bossa y á sa pell, que no se quexi, éll hey haurá consentit y s' ho mereix.

Y ja 'en teniu prou per vuy: cadascu á caseva.

—Bon día l' amo Antèlm.

—Bon día y bon any, l' amet...

—Adeu tots plegats, y fins diumenje....

S' espergiren tots enrahonant y fent manades; mentres s' escolá vey deya á n' es satx: ¡quina llástima que tot es còs lectoral no venga á escoltá aquestas veritats que mos *pedrica* l' amo Antèlm!

ENVINAGRAT Y RONXETES

ENTREVIUS MUTS

Es criat.—Señó..... han tocat les nou.

Es señó.—..... Ja m' axéch.

Es criat, (entre dents).—Ja s' axeca... ¡Quina feynada! jèurersê, axecarsê, vertirsê, escriure, passetjarsê, manjá, conferenciá, llegir, sopar, despuyarsê, y altra vegada dins es llit..... Y jo: corre des despaig á s' estable, des cuarto á n' es menjador, de sa cuyna á passá *recaldos*; axecat es primé, cólgat es derré, y agrana, y puja, y devalla, y fé vía, y ja descansarás dins sa fossa.

¡Jo hagués nat cavallé; ó esperém que me fassin Bisbe ó Diputat!.....

Es señó (capficat).—¡Altre pich á bregá per viure! No he clucat els uys en tota sa nit.

Aquestes intrigues polítiques me durán á *pico*.... Y es metje m' aconseya sa vida des camp y sa tranquilidat. ¡Ja hi va! Com si els meus interessos no estiguessin envitricollats dins aquestes malahides Societats de crèdit y de descrèdit ahont una dotzena de explotadors tot s'ho engarbullan abusant descaradament de sa condescendencia, des fetje ó de sa ignorancia dels accionistas... Sèt anys de liquidació per resultar *céro s' actiu* y s' empresa arruinada.

¡Bon dòt les espera á ses méues fiyes que tanta enveja les tenen!

Es criat, (per èll meteix)—De cada día es meu señó torna més sull y més orgullós. Ni tant sols se digna mirarmè. (*eridant*).—Señó: es xocolate está á sa taula...—Ni contesta.

Un ricòt está dispensat de tení cortesia.

Bé que á sa propia señóra já fa días que tampoch la se mira. Però fuma el doble de puros, y los me dexa á la mitat. ¡Ja heu creg, com son de regalo! Si al manco poguessim baratá de posició social,... un any per hom... axò sería lo just.

Es señó.—(*fort*). Dutèn es xocolate, no 'n vuy pus. (*mentres es criat el s' engoleix p' es camí, de cap á sa cuyna*) ¡Tant de batallá per viure! Aquest turmassot (*p' es criat*) no sap lo que es bò: Abans de que jo me llevi des llit, éll ja ha berenat, sens empatxarsê d' hont vé es pá que trêsvé cada día troba demunt sa taula. Aquest no sap que son contribucions, ni *descuentos ni desfalcos*, ni *filtracions*, ni *irregularidats*, ni valors públichs, ni alsas, ni baxas, ni usurérs, ni insolvents, ni demandas, ni compromissos socials, ni cuotas forsosas, ni suscriccions per *decòro*, ni aquesta farsa política que tantes existencias enmatsina, ni tot lo demés que sabèm els homos de *posició*....

Es criat (dantli es bastó y es capell, y ballantli idèas dins es carabassot):—¡Cualque día baratarem els nostros papés!—

Es señó (devallant s' escala maquinament):—¡Ditxós es mou criat; jo m' hi barataria amb éll!

B. F.

Mos han dit per cosa certa que, á pesá de lo dispost per la policia, sa *santa felanixera*, protejida per amichs de *molta influencia*, com si tal cosa ha tornat posá s' *establiment* dins Palma y ben aprop des Govern civil.

¿Qué trobau?

No ha asegurám del tot; pero ya procurarem veure els inspectórs de vigilancia perque mos digan lo que haja de vé ab axó.

Una tal Belén de Sárraga, oradora ella, librepensadora ella, ha dado en Requena unas conferencias, para mujeres solas que han sido un escándalo (las conferencias).

Las católicas requenarias usando el libérrimo derecho de asociación, se han confabulado para que las *amigas de belenes* se alimenten con peroratas de Doña Belén.

Es o es lo práctico.

También en Madrid ha habido su cachito de *meeting* femenino.

Al cual asistieron 11 *Menegildas*.

De las cuales 9 eran bastante viejecitas.

Una de más de 70 primaveras presentó un proyecto de reglamento para fundar un instituto culinario que se titularia «La Cruz del Pilar» (!!)

La precoz autora del tal proyecto debe haber quedado calva.

Porque todos los periódicos no socialistas le han *tomado el cabello*.

IUEYI

S' article *Diumente del Angel* des número passat, sortí esforrayat de mala manera.

A sa retxa 5 de sa columna primera hi ha un *essé* que tocava esser *es* y que feya ininteligible sa cláusula.

A la metexa columna, avall de tot, després d' explicar perque aquell diumente se diu de *Quasi modo*, hi havia unes paraules en llatí de l' Escriptura, traduïdes á continuació, y en seguida venían aquestes altres: «N' hi ha que s' ho creuen. Els angels son esperits nobilíssims, etc.»

Idò entre aquelles paraules de l' Escriptura y aquestes, hi havia á l' original les sigüents, que passaren per alt á n' es caxistes:

«A Mallorca l' anomenam d' una altra manera á n' aquesta diada, com sab qualsevol mallorquí. Li deym *es diumente del Angel*. ¿Quín es aquest ángel? ¿es l' ángel de la guarda de cadascú?»

Després d' axò venía «N' hi ha que s' ho creuen, etc.»

IMPORTANTE.—Atendiendo á las indicaciones de muchos de nuestros suscriptores que nos aconsejan demos más amplitud á nuestra modesta publicación, y en vista de la aceptación con que ha sido acogida, hemos decidido, mientras los recursos con que contamos nos lo permitan, publicar una hoja suplemento de cuatro páginas de la que repartiremos un ejemplar á cada suscriptor y en la que, como oportunamente anunciamos, insertaremos aquellos trabajos que no tengan marcado carácter de propaganda popular.